

Безпека особи як найвища соціальна цінність

Бойчук Л.В., слухач 4-А курсу факультету підготовки працівників ОВС ННІЗН НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Власенко В.П.

Сучасні перетворення у соціальній сфері - трансформація суспільних потреб і цінностей, глобалізаційні процеси, інтеграція держав у світове співтовариство, кризові явища, які виявляються у різних сферах сучасного суспільного життя, обумовлюють виникнення проблем, що актуалізують необхідність дослідження проблемних питань забезпечення безпеки особи, суспільства та держави.

Щодо важливості безпеки особи, свідчить зміст статті третьої Конституції України, де зазначено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1].

Одним із стратегічних напрямів державної політики у сприянні розвитку громадянського суспільства в Україні є створення сприятливих умов для утворення та функціонування інститутів громадянського суспільства [5], а ефективне забезпечення безпеки особи, стану захищеності її прав та інтересів є головними напрямками правової держави.

Отже, в контексті вищезазначеного забезпечення безпеки особи претендує на зайняття одного з перших місць в переліку пріоритетних напрямів політики не тільки держави, але й громадянського суспільства.

Поняття «безпека» у сучасній юриспруденції має наступне значення: гарантована конституційними, законодавчими і практичними заходами захищеність і забезпеченість життєво важливих інтересів об'єкта від зовнішніх і внутрішніх загроз; стан захищеності людини, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх небезпек і загроз, який базується на діяльності людей, суспільства, держави, світового співтовариства щодо вивчення, виявлення ідентифікації та аутентифікації, попередження та усунення небезпек та загроз, мінімізації дії негативних наслідків, здатних наразити на небезпеку фундаментальні цінності антропосоціокультурного середовища, зашкодити стійкому розвитку системи безпеки; стан управління небезпеками та загрозами; органічна система організації державної влади щодо реалізації потреб та інтересів людини, що є фундаментальною основою існування будь-якої системи; стан захищеності особи, суспільства, держави від внутрішніх і зовнішніх загроз, який базується на діяльності людей, суспільства та держави, світового співтовариства народів щодо виявлення (вивчення), попередження, послаблення, усунення (ліквідації) і відбиття небезпек та загрози, здатних згубити їх, позбавити фундаментальних матеріальних та духовних цінностей, нанести неприйнятну (недопустиму об'єктивно і суб'єктивно) шкоду, перешкодити їх виживанню та розвитку [2, с. 45].

Безпека являє собою одну з найважливіших цінностей, що повинна забезпечувати вільне існування і розвиток особистості, суспільства, людства, створювати гармонію та переборювати суперечності у відносинах «людина - техніка», «людина - навколишнє середовище», у взаєминах між людьми, особою і державою, суспільством, між націями і державами [3, с. 11].

Таким чином, безпеку особи можна охарактеризувати як одну з головних цінностей суспільства, що визначає зміст і спрямованість спільної суспільної державної та недержавної діяльності.

На сучасному етапі проглядається тісний взаємозв'язок і взаємозалежність між державним розвитком та розвитком громадянського суспільства у сфері забезпечення безпеки особи не можна розглядати як виключно напрям діяльності держави. Така діяльність спільна, у ній беруть участь як суб'єкти державної влади, так і суб'єкти, які такою владою не наділені. Звичайно, держава займає окреме місце в безпековій системі, оскільки, по-перше, реалізуючи свої безпосередні функції (у вузькому значенні обов'язки), володіє відповідним статусом - сукупністю, у першу чергу, обов'язків, та, по-друге, відповідними можливостями (правами), що надають достатньо широкі управлінські та регулятивні можливості в цій сфері. Держава є єдиним та, по-суті, унікальним суб'єктом, в потенціалі якого, поряд з економічними, політичними, ідеологічними засобами непрямого опосередкованого впливу, закладені можливості прямого владного впливу на суспільні відносини за допомогою правових засобів [4, с. 49].

Володіючи владно-державними повноваженнями, держава, маючи в своєму арсеналі найбільші можливості впливу на суспільні відносини, потенційно є найнебезпечнішим суб'єктом, але, водночас, і основним стимулятором та організатором покращення умов функціонування суспільства. Це покладає на державу особливу відповідальність і висуває найвищі вимоги до якості та ефективності її діяльності в безпековій сфері.

Отже, все зазначене вище дає підстави вважати, що безпека особи виступає однією з найважливіших соціальних цінностей і передбачає гарантування безпечних умов життєдіяльності особи, утвердження її конституційних прав і свобод, створення безпечних умов для вільного розвитку та реалізації творчого потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Конституція України [Електронний ресурс] : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996,- Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. / Відп. ред. Ю.І. Римаренко, Я.Ю. Тацій, Ю.С. Шемшученко. - К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2003. Т.1. 1232 с.
3. Панов М.І. Безпека як фундаментальна категорія в методології правознавства (до постановки проблеми) / М.І. Панов В.П. Тихий // Вісник Академії правових наук України. - 2000. - №3. - С. 10-15.
4. Тихомиров О.О. Забезпечення інформаційної безпеки як функція сучасної держави : моногр. / О.О. Тихомиров ; заг. ред. Р.А. Калюжний. - Центр навч.-наук. та наук.-практ. Вид. НА СБ України, 2014. - 196 с.
5. Указ Президента України від 24.03.2012 № 212/2012 «Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації» Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/212/2012>